

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Mohylew, Cesarstwo Rosyjskie; obecnie Białoruś

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Mohylewskie Muzeum Cerkiewno-Archeologiczne [Могилевский церковно-археологический музей]

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Muzeum cerkiewne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum prawosławnego stowarzyszenia religijnego, zbiory głównie o profilu religijnym, otwarte dla zwiedzających. Zbiory składające się z obiektów religijnych, archeologicznych i in.

Daty działalności / zakres czasowy:

1897–1919

Dostępność

Pełna

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Patrymonialna

Rodzaj pamięci

Rosyjska, prawosławna

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Historyczny: pamiątki/relikwie, obiekty archeologiczne, numizmaty; kultury: rękopisy, książki drukowane; artystyczny: malarstwo, rzeźba, wyroby rzemiosła artystycznego.

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Nie istnieje	Początkowo w salce przy cerkwi Bogojawleńskiej. Następnie w budynku dawnego klasztoru bernardynów (w domu należącym do Prawosławnego Bogojawleńskiego Bractwa), na ul.

		Dnieprowskaja nabereżnaja
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	X	X
GODZINY OTWARCIA	X	10.00 – 16.00/17.00 (według danych z 1910 r.)
DYREKTORZY	X	Od 27 V 1897 r. do listopada 1906 r. kierował muzeum Ewdokim Romanowicz Romanow. W 1909–1910 r. odnotowany jako zarządzający muzeum Paweł Jakowlewicz Stroganow. W 1915 r. Odnotowany jako zarządzający muzeum Ewgenij Władimirowicz Rżewskij
ZARZĄDCA	X	Prawosławne Bogojawieńskie Bractwo
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadaptowany)	X	Pomieszczenia zaadaptowane

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie odnotowano

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Brak szczegółowych danych

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Prawosławna eparchia mohylewska

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Mohylewskie Cerkiewno-Prawosławne Bogojawleńskie Bractwo

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Pomiędzy 27 V 1897 a listopadem 1906 r. kierownikiem muzeum był Ewdokim Romanowicz Romanow (1855–1922), wybitny rosyjski i białoruski muzealnik, krajoznawca, etnograf, archeolog, historyk, z wykształcenia nauczyciel. Członek Komisji Archeologicznej .

W 1909–1910 r. odnotowany jako zarządzający muzeum Paweł Jakowlewicz Stroganow.

W 1915 r. odnotowany jako zarządzający muzeum Ewgenij Władimirowicz Rżewskij

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Zob. rubryka: „Założyciele”

Szczegółowa historia instytucji

Przeniesiony do rodzinnego Mohylewa w 1895 r. E. R. Romanow 12 I 1896 r. przedstawił lokalnemu eparsze Eugeniuszowi manifest w sprawie niezbędności utworzenia w mieście muzeum cerkiewno-archeologicznego.

Dnia 4 IV 1897 r. odbyło się pierwsze zebranie komisji powołanej w celu utworzenia muzeum. Na jej czele stał E. R. Romanow. Placówka została uroczyście otwarta 27 V 1897 r. Początkowo siedzibą była „niemożliwie” ciasna salka przy cerkwi Woskriesieńskoj (Podniesienia Krzyża św.). Dopiero, gdy eparchą mohylewskim został Stefan (w życiu świeckim Nikołaj Pawłowicz Archangelskij, na tym stanowisku od 29 IV 1904 do 4 X 1911 r.), Bractwo Bogojawieńskie bezpłatnie udostępniło pomieszczenia w swoim domu w klasztorze pobernardyńskim. Z jego środków oraz Romanowa ufundowano potrzebne wyposażenie placówki, w tym szafy, witryny i inne meble. W 1909 r. Bractwo asygnowało 55 rubli na zamówienie i montaż żelaznych krat do pomieszczeń muzeum i organizację wykładów, które odbyły się 26 listopada.

Muzeum prowadziło księgę zapisów odwiedzających. Według niej w 1909 r. zwiedziło go 570 osób. Na podstawie informacji z roku następnego można wiarygodnie przyjmować, że muzeum działało w godz. 10.00 – 16.00/17.00.

W 1915 r. Przewodniczącym Komitetu zarządzającego muzeum był protopop Nikołaj Andrejewicz Zefirow, zaś dyrektorem muzeum Ewgenij Władimirowicz Rżewskij.

W 1919 r., po opanowaniu miasta przez bolszewików, kolekcje placówki zostały przekazane do Muzeum Gubernialnego w Mohylewie.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

W 1906 r. muzeum posiadało 1287 numerów obiektów. Realnie było ich znacznie więcej.

Pod koniec 1909 r. według sprawozdania P. J. Stroganowa w zbiorach placówki pozostawało 1718 numerów. Jak się wydaje, mniej więcej w tym czasie podzielono zbiory na 9 oddziałów.

W 1911 r. w muzeum – według dość pobieżnych danych – mieściło się więcej niż 1500 przedmiotów, pozyskanych głównie z cerkwi i monastyrów eparchii mohylewskiej. Poza tym znajdowało się tam ponad 4000 obiektów w archiwum dawnych dokumentów.

W 1919 r., po opanowaniu miasta przez bolszewików, kolekcje placówki zostały przekazane do Muzeum Gubernialnego w Mohylewie.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Nie odnotowano

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dary, przekazy, zakupy

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Brak szczegółowych danych

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

Brak szczegółowych danych

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

W czasie objętym badaniami brak informacji. Zbiory przeniesiono dopiero w 1919 r.

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

W pomieszczeniach wymienionych w rubryce „Dane instytucji/Dawniej”

Wystawy czasowe

W 1909 r. „unikalny oddział muzeum” był pokazany w postaci fotografii wykonanych przez T. L. Nazimową, opisanych zapewne przez P. J. Stroganowa, w Kostromie w lokalnym muzeum.

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Brak danych

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Brak danych

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zapewne inne placówki podobnego profilu

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Brak szczegółowych danych

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

W 1909 r. muzeum odwiedziło 570 osób

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

- Алексеев Л. В., *Археология и краеведение Беларуси XVI в. – 30-е годы XX в.*, Минск 1996.

- Гужалоўскі А., *Нараджэнне беларускага музея*, Мінск 2001.

- Историко-археологические музеи С.-З. Края, [w:] *Записки Северо-Западного отдела Императорского Русского Географического Общества*, 1910 г., ks. 1, s. 222–236.

- Юрис С.А., Юрис Т.А. Музейная деятельность Могилевского православного братства [w:] *Православие в истории и культуре Беларуси – опыт столетия: материалы III Туровских епархиальных образовательных чтений*, Мозырь 2017, s. 153 – 156.

- Могилевская губерния. Государственные, религиозные и общественные учреждения (1772–1917), Минск 2014, s. 629–631.

- *Обзор Могилевской губернии за 1906 год*, Могилев 1907.

- *Обзор Могилевской губернии за 1907 год*, Могилев 1908.

- *Обзор Могилевской губернии за 1909 год*, Могилев 1910.

- *Обзор Могилевской губернии за 1911 год*, Могилев 1913,

- *Отчет о состоянии и деятельности Могилевского церковно-православного Богоявленского братства за 1901 год*, „Могилевские епархиальные ведомости”, 1902, nr 9–10 (часть официальная), s. 40–54.

- *Отчет о состоянии и деятельности Могилевского церковно-православного Богоявленского братства за 1903 год*, „Могилевские епархиальные ведомости”, 1904, nr 12 (часть официальная), s. 66–76.

- *Отчет о состоянии и деятельности Могилевского церковно-православного Богоявленского братства за 1904 год*, „Могилевские епархиальные ведомости”, 1905: Приложение к № 11 (часть официальная), s. 1–40.

- *Отчет о состоянии и деятельности Могилевского церковно-православного Богоявленского братства за 1906 год*, „Могилевские епархиальные ведомости”, 1907: Приложение к № 8 (часть официальная), s. 1–13.

- *Отчет о состоянии и деятельности Могилевского церковно-православного Богоявленского братства за 1907 год*, „Могилевские епархиальные ведомости”, 1908: Приложение к № 10 (часть официальная), s. 1–9.

- *Отчет о состоянии и деятельности Могилевского церковно-православного Богоявленского братства за 1913 год*, „Могилевские епархиальные ведомости”, 1914: Приложение к № 11 (часть официальная), s. 1–10.

- Памятная книжка Могилёвской губернии на 1910 год, Могилев 1910, s. 81.

- Півавар М. В., Даследчыкі Полацка-Віцебскай даўніны XVI – 1944 г., Віцебск 2006.

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Podczas kwerendy nie natrafiono

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Brak szczegółowych danych

Ciekawe cytaty

X

UWAGI:

X

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Dariusz Dąbrowski

Data sporządzenia karty:

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

X

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	